

Riippuvalaisimien muotomääritykset

<https://kaupunkitilaohje.hel.fi/kortti/riippuvalaisimen-muotoilun-laatumääritykset/>

Riippuvalaisimen muotoiluperaatteet ja niiden suositeltavat ja vältettävät käyttötapasuosituksot. Helsingissä käytettävä malli on pohjapinnaltaan ympyrä.

1. POHJAN MUOTO

Helsingissä käytetään pohjamuodoltaan vain ympyrän mallisia riippuvalaisimia.

HYVÄKSYTTÄVÄ pohjapinnan muoto on ympyrä.

“Kuva”

KIELLETTYJÄ pohjapinnan muotoja ovat kaikki ympyrästä poikkeavat muodot.

“Kuva”

2. SIVUPROJEKTIO

Helsingissä käytetään avaruusgeometrialtaan selkeitä puolipallon, kupolin ja kalotin muotoisia riippuvalaisimia

HYVÄKSYTTÄVIÄ muotoja ovat kupolin, puolipallon ja kalotin muotoiset tai tätä muotoa mukaelmat valaisimet, joiden mittasuhteet noudattavat kohdan 3 arvoja.

“Kuva”

KIELLETTYJÄ muotoja ovat lieriön, kartion, puolikartion ja niistä johdetut muodot, joiden mittasuhteet eivät noudata kohdan 3 arvoja. Esimerkkejä:

“Kuva”

3. MITTASUHTEET

Mitoilla tarkoitetaan valaisinkuvun ulkomittoja, jotka eivät sisällä kiinnitykseen käytettäviä osia ja heloja.

HYVÄKSYTTÄVÄ valaisinkuvun leveyden (x) ja korkeuden (y) suhde: $y \geq x$ ja $y \geq 150$ mm

“Kuva”

4.LINJAKAS, YHTENÄINEN JAHILLITTY

Kaupunkitilan elementit muodostavat yhtenäisen, tunnistettavan kokonaisuuden. Muotokieli on funktionaalinen eli toimiva ja tarkoituksenmukainen. Vähistä elementeistä koostuva, selkeälinjainen, harmoninen, linjakas ja eleetön kokonaisuus, jota valitut rakenneratkaisut tukevat. Ylimääräisiä kokonaisu-muotoa häiritseviä rakenneosia, ulokkeita, muotoja tai koloja ei ole. Koristeellisia muotoja käytetään vain historiallisilla alueilla.

HYVÄKSYTTÄVÄ on kulumistaan hieman pyöristetty geometriseen perusmuotoon (kupoli, puolipallo, kalotti) pohjautuva yksikkä-paleisuutta tavoitteleva linjakas muoto (kohta 2), jonka pohjan muoto on ympyrä (kohta 1).

“Kuva”

KIELLETTYJÄ muotoja ovat monimutkaiset tai -osaiset avaruusgeometriaan pohjautuvat tai useasta eri muotoisesta osasta koottu kokonaisuus (kohta 2 kielletyt).

“Kuva”

5.VAKUUTTAVA

Rakenneratkaisut ja materiaalit ovat vakuuttavia ja käyttötarkoituksessaan kestäviä. Ylimääräisiä kokonaisu-muotoa häiritseviä osia ja liitoksia ei ole. Valaisimen liittyminen vaijeriin on huolellisesti toteutettu ja asennus helppoa.

HYVÄKSYTTÄVÄ rakenneosat on muotoiltu valaisimen muotoihin sopiviksi ja kestävästi.

Vaijerin kiinnityskappale on kooltaan pieni tai integroitu valaisimen sisään huomaamattomasti. Kiinnityskappale on yksinkertainen ja koostuu vähistä osista tai noudattelee valaisimen muotokieltä. Kestävyyteen ja asennustavan helppouteen on kiinnitetty huomiota. Esimerkkejä:

“Kuva”

KIELLETTY on useasta liitoksesta koostuva, haasteellisesti asennettava tai käyttötarkoituksessaan heikko ratkaisu.

Kiinnitysratkaisu vaijeriin lisää ylimääräisiä osia tai muotoja, jotka eivät liity esteettisesti kokonaisuuteen.

“Kuva”

6.VIIMEISTELTY

Viimeistellyn ilmeen luovat mm. huolellinen toteutus ja detaljointi, laadukkaat materiaalivalinnat sekä rakenneosien, detaljien ja materiaalien huolellinen liittyminen toisiinsa.

HYVÄKSYTTÄVÄ viimeistely on toteutettu huolellisesti, linjakkaasti ja yksinkertaisesti valaisimen muotoja mukaillen. Detaljit, saumat, liitokset ja kiinnityskohdat ovat sulavalinjaisesti ja viimeistellysti toteutettu. Jäähdytysrivasto on integroitu valaisimen ulkokuoren sisäpuolelle mielellään kokonaan näkymättömiin. Valaisin on helposti huollettava ja puhtaana pidettävä.

KIELLETTY viimeistely on toteutettu huolimattomasti tai epäesteettisesti. Detaljit, saumat, liitokset ja kiinnityskohdat ovat epäsiistejä tai epäesteettisiä. Valaisimessa on ylimääräisiä ulokkeita, saumoja, likaa kerääviä koloja tai osia. Valaisimen huolto on vaativaa. Jäähdytysrivasto on valaisimen kuoren ulkopuolella.

7.LASI

HYVÄKSYTTÄVÄ tasolasi

“Kuva”

KIELLETTY kupulasi

“Kuva”

Valaisimien tulee sopia muotonsa ja rakenteensa puolesta Helsingissä käytettäviin muihin valaisimiin ja kaupunkikalusteisiin sekä Helsingin kaupunkikuvaan ja Helsinki-ilmeeseen.

Helsinki-ilme on määritetty Kaupunkitilaohjeen visioraportissa 2015:

- **Tunnistettava:** kaupunkitilan elementit muodostavat yhtenäisen, tunnistettavan kokonaisuuden.
- **Vakuuttava:** rakenteet ovat käyttötarkoituksessaan kestäviä ja materiaalit ovat vakuuttavia.
- **Linjakas:** Vähistä elementeistä koostuva, selkeälinjainen, harmoninen. Rakennerratkaisut ovat yksinkertaisia ja eleettömiä sekä tarkoituksenmukaisia.
- **Viimeistely:** viimeistellyn ilmeen luo mm. huolellinen toteutus, oikeat materiaalivalinnat ja materiaalien huoliteltu liittyminen toisiinsa
- **Hillitty:** Muotokieli on funktionaalinen eli toimiva ja tarkoituksenmukainen. Ylimääräisiä rakenneosia ei ole. Koristeellisuutta esiintyy historiallisilla alueilla.
- **Ekologinen:** Elinkaareltaan kestävä ja kierrätettävä. Hankinnoissa on huomioitu ekologisuus.
- **Siisti:** materiaalit ja rakennerratkaisut ovat helposti ylläpidettäviä.
- **Aito:** käytetään aitoja materiaaleja.

Edellä mainitut piirteet luovat pohjan ilmeelle. Tavoitteena on esteettinen, ergonominen ja kestävä laatu. Kohteiden korkeatasoisella suunnittelulla lisätään kaupungin mielenkiintoisuutta, persoonallisuutta tai monipuolisuutta.

Helsinki-ilmeen muodon ominaispiirteet **hillitty, linjakas ja viimeistely** yhdessä määriteltyjen materiaalien, pintakäsittelyjen ja värien kanssa luovat yhtenäisen, tunnistettavan ilmeen ja rakentavat osaltaan selkeää ja hallittua kaupunkikuvaa. Helsingin kaupunkitilan rakenteiden muotoilussa tulee korostua toimivuus ja tarkoituksenmukaisuus. Kaupunkitilan mitoitus, materiaalit ja yksityiskohdat huomioivat käyttäjien tarpeet ja ohjaavat toimintaa, mutta samalla sallivat monipuolisen kaupunkikulttuurin ja kaupunkitilan intensiivisen käytön. Koristeellisuutta esiintyy vain historiallisissa rakenteissa ja kalusteissa ajan hengen mukaisesti.

Aitouson peruseriaatteena materiaalien käytössä; puun tulee näyttää puulta, betonin betonilta, luonnonkiven luonnonkiveltä. Materiaalien jäljittely ei kuulu Helsingin kaupunkikuvaan. Ekologisia kierrätysmateriaaleja, kuten komposiittimateriaaleja, voidaan käyttää, mutta niillä ei tulisi imitoida toista materiaalia. Muoveja ei käytetä materiaalina kuin poikkeustapauksissa ja tällöinkin lähinnä pienissä yksityiskohdissa.

Helsinki-ilme on **vakuuttava** sillä kaikissa materiaalivalinnoissa ja rakennerratkaisuissa tulee huomioida Helsingin ilmasto, joka on hyvin vaativa vaihtelevine vuodenaikoinen ja sääneen, ja johon merellisyys tuo omat lisähaasteensa. Myös talven lumisuus voi vaihdella suurestikin vuosittain. Helsingissä on lähes lumettomia talvia sekä hyvin runsaslumisia talvia. Valittujen ratkaisujen tulee

toimia molemmissa tapauksissa ja usein ääritapauksissa, joita ovat esim. liukkaus, tuulisuus ja jäätyminen. Sateisuus ja kovat kertasadannat tulevat lisääntymään, jolloin eroosio ja tulviminen on voimakasta.

Helsinki-ilmeen **ekologisiin** arvoihin kuuluu, että rakenteet ja materiaalit ovat elinkaareltaan pitkäikäisiä ja kierrätettäviä. Ilme pyrkii huomioimaan myös ilmastonmuutoksen tuomat haasteet.

Siisteys on osa Helsingin julkisen kaupunkitilan visuaalista ilmettä. Tämä tulee huomioida kaikissa suunnittelu-, rakentamis- ja ylläpitoratkaisuissa. Tämä tarkoittaa, että ratkaisujen tulee mahdollistaa tarkoituksenmukainen hoito ja kunnossapito kaikilla kaupunkitilan osa-alueilla. Myös elinkaareltaan pitkäikäiset ratkaisut luovat ja edesauttavat siistin ja puhtaan kaupunkitilan syntymistä. Kaupunkitilan käyttäjillä on myös vastuu kaupunkinsa siisteydestä. Epäsiisteys ja roskaisuus vähentävät merkittävästi Helsingin positiivista imagoa.

Kaikki kaupunkitilan toimijat ja käyttäjät ovat vastuussa Helsingin julkisen kaupunkitilan visuaalisesta ilmeestä ja kokonaisuudesta. Kaupungin eri virastot ja liikelaitokset, urakoitsijat, yritykset, yrittäjät, matkailijat ja asukkaat omilla toimillaan luovat ja täydentävät Helsinki-ilmeen yhdeksi kokonaisuudeksi.

Kuvat

Image not found or type unknown

1. POHJAN MUOTO

Helsingissä käytetään pohjamuodoltaan vain ympyrän mallisia riippuvälisimia.

HYVÄKSYTTÄVÄ pohjapinnan muoto on ympyrä.

KIELLETTYJÄ pohjapinnan muotoja ovat kaikki ympyrästä poikkeavat muodot.

Image not found or type unknown

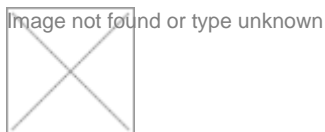

2. SIVUPROJEKTIO

Helsingissä käytetään avaruusgeometrialtaan selkeitä puolipallon, kupolin ja kalotin muotoisia riippuvalaisimia

HYVÄKSYTTÄVIÄ muotoja ovat kupolin, puolipallon ja kalotin muotoiset tai tätä muotoa mukailevat valaisimet. Valaisinten hyväksytyt mittasuhteet on esitetty kohdan 3 kuvissa.

KIELLETTYJÄ muotoja ovat lieriön, kartion, puolikartion ja niistä johdetut muodot, joiden mittasuhteet eivät noudata kohdan 3 arvoja. Esimerkkejä:

3.MITTASUHTEET

Mitoilla tarkoitetaan valaisinkuvun ulkomittoja, jotka eivät sisällä kiinnitykseen käytettäviä osia ja heloja.

HYVÄKSYTTÄVÄ valaisinkuvun leveyden (x) ja korkeuden (y) suhde: $y \geq x$ ja $y \geq 150$ mm

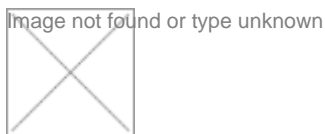

4.LINJAKAS, YHTENÄINEN JAHILLITTY

Kaupunkitilan elementit muodostavat yhtenäisen, tunnistettavan kokonaisuuden. Muotokieli on funktionaalinen eli toimiva ja tarkoituksenmukainen. Vähistä elementeistä koostuva, selkeälinjainen, harmoninen, linjakas ja eleeetön kokonaisuus, jota valitut rakenneratkaisut tukevat. Ylimääräisiä kokonaisu-muotoa häiritseviä rakenneosia, ulokkeita, muotoja tai koloja ei ole. Koristeellisia muotoja käytetään vain historiallisilla alueilla.

HYVÄKSYTTÄVIÄ on kulmistaan hieman pyöristetty geometriseen perusmuotoon (kupoli, puolipallo, kalotti) pohjautuva yksikappaleisuutta tavoitteleva linjakas muoto (kohta 2), jonka pohjan muoto on ympyrä (kohta 1).

KIELLETTYJÄ muotoja ovat monimutkaiset tai -osaiset avaruusgeometriaan pohjautuvat tai useasta eri muotoisesta osasta koottu kokonaisuus (kohta 2 kielletyt).

5. VAKUUTTAVA

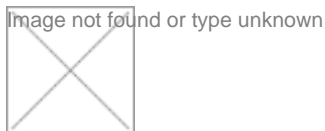
Rakenneratkaisut ja materiaalit ovat vakuuttavia ja käyttötarkoituksessaan kestäviä. Ylimääräisiä kokonaismuotoa häiritseviä osia ja liitoksia ei ole. Valaisimen liittyminen vaijeriin on huolellisesti toteutettu ja asennus helppoa.

HYVÄKSYTTÄVÄ rakenneosat on muotoiltu valaisimen muotoihin sopiviksi ja kestävästi.

Vaijerin kiinnityskappale on kooltaan pieni tai integroitu valaisimen sisään huomaamattomasti, on yksinkertainen ja koostuu vähistä osista tai noudattelee valaisimen muotokieltä. Kestävyyteen ja asennustavan helpouteen on kiinnitetty huomiota. Esimerkkejä:

KIELLETTY on useasta liitoksesta koostuva, haasteellisesti asennettava tai käyttötarkoituksessaan heikko ratkaisu.

Kiinnitysratkaisu vaijeriin lisää ylimääräisiä osia tai muotoja, jotka eivät liity esteettisesti kokonaisuuteen.

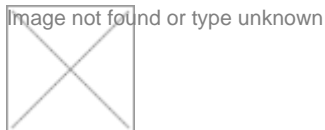

6. VIIMEISTELTY

Viimeistellyn ilmeen luovat mm. huolellinen toteutus ja detaljointi, laadukkaat materiaalivalinnat sekä rakenneosien, detaljien ja materiaalien huolellinen liittyminen toisiinsa.

HYVÄKSYTTÄVÄ viimeistely on toteutettu huolellisesti, linjakkaasti ja yksinkertaisesti valaisimen muotoja mukaillen. Detaljit, saumat, liitokset ja kiinnityskohdat ovat sulavalinjaisesti ja viimeistellysti toteutettu. Jäähdytysrivasto on integroitu valaisimen ulkokuoren sisäpuolelle mielellään kokonaan näkymättömiin. Valaisin on helposti huollettava ja puhtaana pidettävä.

KIELLETTY viimeistely on toteutettu huolimattomasti tai epäesteettisesti. Detaljit, saumat, liitokset ja kiinnityskohdat ovat epäsiistejä tai epäesteettisiä. Valaisimessa on ylimääräisiä ulokkeita, saumoja, likaa kerääviä koloja tai osia. Valaisimen huolto on vaativaa. Jäähdytysrivasto on valaisimen kuoren ulkopuolella.

7. LASI

HYVÄKSYTTÄVÄ tasolasi

KIELLETTY kupulasi

Lisätiedot ja -lähteet

Valaisimien tulee sopia muotonsa ja rakenteensa puolesta Helsingissä käytettäviin muihin valaisimiin ja kaupunkikalusteisiin sekä Helsingin kaupunkikuvaan ja Helsinki-ilmeeseen. Helsinki-ilme on määritetty Kaupunkitilaohjeen [Visioraportin sivuilla 17-19](#). Katso myös: [Muotopaletti](#) [Materiaalipaletti](#)